

Mi lett belőled ifjú vegyész?

Somfai Ellák, az ELTE Informatikai Kar oktatója és a Wigner Fizikai Kutatóközpont tudományos tanácsadója

Mikor nyertél vagy értél el helyezést kémia-versenyeken?

Az egyik legemlékezetesebb versenyem rögtön az első volt, amin indultam: hetedik koromban megnyertem a „Kis kémikusok baráti köre” nevű szakkör országos döntőjét. Később, gimnáziumi első osztályban (ma 9. évfolyam) az Irinyi János Középiskolai Kémiaversenyen is első helyezést értem el. A legnagyobb sikeremet az 1989-es Nemzetközi Kémiai Diákolimpián értem el, ahol aranyérmet szereztem – ez a több mint 100 résztvevőből az abszolút 5. helyet jelentette. Egy emlékem a diákolimpiáról: az eredményhirdetés után az első helyezett az ünnepi beszédében azt mondta, biztosan sok leendő Nobel-díjas ül most a teremben. Tudomásom szerint ez a jóslat egészen mostanáig nem következett be, de talán még születhet kémiai Nobel-díj ebből a társaságból.

Ki volt a felkészítő tanárod? Hogyan gondolsz vissza rá? Milyen indíttatásból kezdted el a kémiával komolyabban foglalkozni?

A pápai Petőfi Sándor Gimnáziumban végeztem a középiskolát, ahol a kémiatanárom és egyben osztályfőnököm Schweighoffer Ernőné, Gizi néni volt. Nem kérdés, hogy az ő hatására kezdtem el a kémiával foglalkozni, már a hetedikes szakkörtől fogva. Abszolút meghatározó volt a versenyekre való felkészítése, a szakmai iránymutatása mellett pedig a lelkesedése is nagyon motiválóan hatott rám. Ő volt a legjobb tanárom.

Ismerted-e diákkorodban a KÖKÉL-t?

Igen, ismertem, és rendszeresen oldottam meg a lapban megjelenő feladatokat.

Hozzásegítettek-e a pályaválasztásodhoz a versenyeken elért eredmények? Nyertél-e más versenyt, ösztöndíjat? Mi a végzettséged, és a pillanatnyi foglalkozásod? Milyen út vezetett el idáig?

Középiskolában a kémia mellett a matematika és a fizika is nagyon érdekelt. Matematikából az olimpiai felkészítő táborig jutottam, fizikából pedig az utolsó gimnáziumi évben bekerültem az országos első tízbe, ami akkoriban maximális felvételi pontszámot jelentett. Végül a fizika mellett döntöttem, és azon a pályán indultam el. Feleséggel együtt az Egyesült Államokban, a Michigani Egyetemen végeztük el a doktori iskolát. Ezt egy hosszabb nyugat-európai tartózkodás követte, majd 18 év külföldi lét után költöztünk haza Magyarországra. Az érdeklődésem persze később is formálódott: az elmúlt 6-8 évben a fókuszom a fizikáról fokozatosan az informatikára tevődött át.

Mit üzensz a ma kémia iránt érdeklődő diákoknak?

Az a módszeres és következetes gondolkodásmód, amihez engem elsőként a kémiafeladatok megoldása vezetett, később a tudomány és az élet számtalan más területén – így a fizikában és az informatikában is – alapvetőnek bizonyult. A mai diákoknak azt szeretném átadni, hogy ne úgy tekintsenek a kémiára, mint egy pusztán tantárgyra, hanem mint egy logikai keretrendszerre. Még ha később más pályát is választotok – ahogy ez velem is történt –, a kémiában elsajátított problémamegoldó képesség felbecsülhetetlen előnyt jelent majd. Legyetek nyitottak, és keressétek a tudományágak közötti kapcsolatokat!

Mi a hobbid - a kémián kívül?

Sokáig az informatika volt a hobbim, ami mára a fő foglalkozásommá is vált. A mesterséges intelligencia az utóbbi évtizedben exponenciális fejlődésen ment keresztül, és az elmúlt 1-2 évben már nemcsak a hétköznapijainkat formálta át, hanem például a kémiai kutatásokat is. Elég csak arra gondolni, hogyan segít az AI a gyógyszerkutatásban vagy a fehérjék térszerkezetének előrejelzésében. Az én érdeklődési területem középontjában is a mesterséges intelligencia áll, különösen a gépi tanulás és a számítógépes látás, főként robotikai, ipari és orvosbiológiai alkalmazásokban.